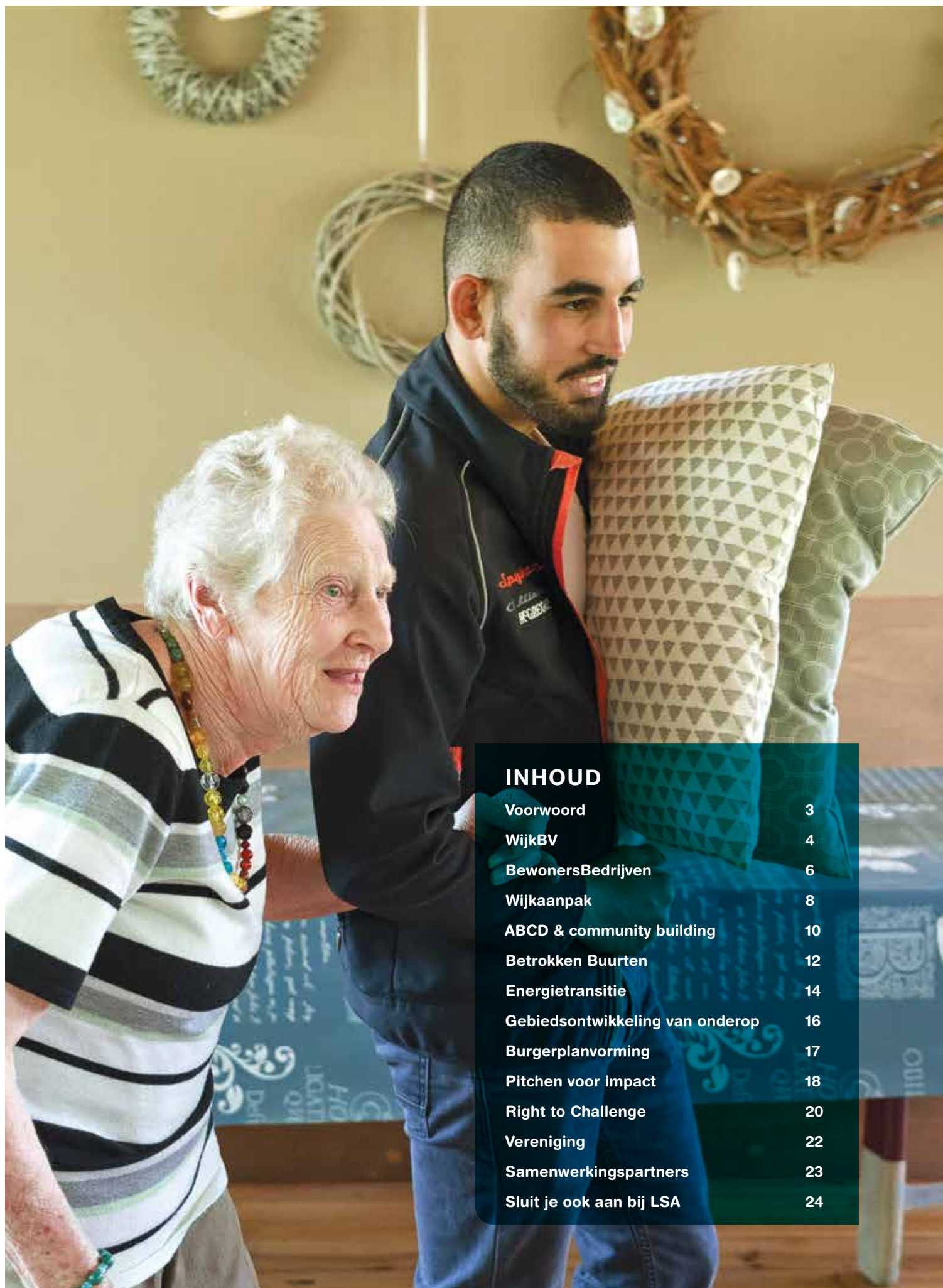

A group of seven people, including an older man with a white beard, a man, and five children, are standing in a garden. They are all smiling and giving thumbs up. The background shows a row of houses and some greenery.

Verbeter de wereld, begin bij de gemeenschap!

Lokale kracht, landelijke stem | Kracht van community
building | Maatschappelijk vastgoed onmisbaar voor bewoners |
Bewoners pakken leiding in gebiedsontwikkeling |
Samen betrokken buurten bouwen |

INHOUD

Voorwoord	3
WijkBV	4
BewonersBedrijven	6
Wijkaanpak	8
ABCD & community building	10
Betrokken Buurten	12
Energietransitie	14
Gebiedsontwikkeling van onderop	16
Burgerplanvorming	17
Pitchen voor impact	18
Right to Challenge	20
Vereniging	22
Samenwerkingspartners	23
Sluit je ook aan bij LSA	24

Verbeter de wereld, begin bij de gemeenschap!

Mooi! Je hebt het jaarverslag van LSA bewoners in je handen, of kijkt er naar op een telefoon- of computerscherm! Fijn, want we hebben een hoop te vertellen over 2019, een druk en bedrijvig jaar voor actieve bewoners in Nederland.

Wij zijn LSA bewoners. Een vereniging van actieve bewonersgroepen door het hele land die zich inzetten voor hun buurt. Zo runnen bewonersgroepen bijvoorbeeld buurthuizen en onmisbare ontmoetingsplekken. Of ze werken via een buurtenergiecoöperatie aan een eerlijke en sociale energietransitie. Sommige bewonersinitiatieven groeien uit tot BewonersBedrijf of WijkBV en creëren mét en vóór buurtbewoners sociale werkplekken in het hart van de gemeenschap.

LSA is er dankzij én voor deze lokale bewonersgroepen, die we door het jaar heen ontmoeten tijdens onze programma's, trainingen, bijeenkomsten of omdat ze bij ons aanklopten voor advies en rugsteun. Daardoor kunnen we kennis doorgeven en bewonersgroepen ook met elkaar in contact brengen en het netwerk sterker maken. Met bewoners constateren we wat belangrijke thema's zijn die een plek verdienen op de (politieke) agenda.

Om te laten zien wat we samen bereikt hebben in 2019 nemen we je in vogelvlucht mee langs belangrijke programma's van LSA: ondernemende bewoners, sterke gemeenschappen, bewonerszorginitiatieven, buurtrechten, gebiedsontwikkeling van onderop en de vereniging zelf.

Bewoners spreken taal van de wijk

Bewonersinitiatieven zijn op steeds meer terreinen actief. Dat komt ook doordat veel (de)centraal beleid zoals de wijkaanpak (p. 8), energietransitie (p. 14) en gebiedsontwikkeling (p. 16) uiteindelijk vaste vorm krijgt op de schaal van de wijk. We zien dat bewonerscollectieven dan ook steeds serieuze samenwerkingspartners worden voor gemeentes, corporaties en andere partijen. Bewoners blijven de taal van de wijk spreken en focussen op wat kán en past bij de buurt.

Het is dan ook geen verrassing dat bewoners in 2019 de wijkaanpak terug op de agenda zetten. Dat doen ze vanuit de overtuiging dat buurten en buurtbewoners de kracht en kennis hebben om een positieve verandering teweeg te brengen. Steeds meer bewoners en organisaties zien dat community building wérkt. Dat geldt ook voor actieve bewoner Liesbeth (p. 11), die het roer omgooide toen ze vanuit de ABCD-benadering aan de slag ging met de bewonerscommissie.

Of neem de pionierende bewoners van het Brabantse ecodorp Boekel. Ze wilden maar wat graag een gloednieuw buurthuis bouwen (p. 4). De ecodorpers zijn één van de drie bewonersgroepen die meedoen aan het LSA-programma WijkBV, dat draait om het versterken van een economische machtsbasis in de buurt.

Warme ontmoetingsplekken

En zo werkten veel meer bewoners met steun van vele vrijwilligers en trouwe bezoekers van warme ontmoetingsplekken. Dat gebeurt bijvoorbeeld bij kinderboerderij Nieuw Rotsoord (p. 18). Een Utrechts bewonersinitiatief dat grote stappen zette tijdens het LSA-traject Pitchen voor impact, dat dit jaar draaide dat om maatschappelijk vastgoed. Het doel van de Utrechtse bewoners? Een verscholen villa in de buurt weer in handen van de gemeenschap brengen.

Bewonersgroepen hebben oog voor de omgeving, voor het milieu, en zeker voor de mensen om hen heen.

Contacten van buur-tot-buur blijven belangrijk als altijd en het is goed dat er landelijk veel aandacht is om eenzaamheid te verminderen. In het programma Betrokken Buurten ondersteunden we dan ook met plezier bewonersgroepen (p. 12) die het sociale netwerk in de wijk sterker maken.

Als er één ding spreekt uit deze terugblik op 2019: bewonersinitiatieven dragen zorg voor hun buurten, terwijl ze buurtbewoners van allerlei levenspaden betrekken. Ze hebben oog voor de omgeving, voor het milieu, en zeker voor de mensen om hen heen. Al die actieve bewoners doen waar het om draait: verbeter de wereld, begin bij de gemeenschap!

BewonersBedrijven groeien uit tot WijkBV

Met ondernemerschap, door het verkrijgen van assets zoals grond en gebouwen en het aanboren en behouden van geldstromen binnen de wijk krijgen bewoners een economische machtsbasis. Bewoners kunnen door eigenaarschap en zeggenschap zoveel mogelijk zelf bepalen hoe hun wijk eruitziet.

Impact op wonen, werk en zorg

Ambitieuze en ondernemende bewonerscollectieven die willen uitgroeien tot een WijkBV hebben al ervaring als BewonersBedrijf. Ze zijn ondernemend, creëren een positieve impact en zijn stevig geworteld in de wijk. Een WijkBV heeft zo een grote impact op terreinen die het dichtst bij mensen in de wijk staan, zoals wonen, werk en zorg. Ecodorp Boekel, het Wijkpaleis (Rotterdam) en BewonersBedrijf Selwerd (Groningen) zetten met LSA - met ondersteuning van Stichting DOEN - de stap naar een WijkBV.

Bewoners bouwen buurthuis als hart van groen dorp

Ecodorp Boekel is een bewonersinitiatief zoals we ze nog niet veel zien. Een groep Brabantse bewoners bouwt een nieuw dorp met liefst 36 klimaatpositieve woningen; de schop is nét de grond in gegaan. Later volgen de boomhutten voor toeristische overnachtingen, die ook een mooie bron van inkomsten voor de gemeenschap zijn. Kunstenaars kunnen in een atelier werken aan praktische oplossingen voor de *sustainable development goals*. Zo pionieren de bewoners op het gebied van duurzaamheid. Het ontbrekende puzzelstukje? Een ontmoetingsplek, midden in het groene dorp.

Eerst een paar stappen terug. Want wie zo grondig wil vernieuwen heeft een lange adem nodig - dat weten Ad en zijn vrouw Monique inmiddels al te goed. Ze broeden al tien jaar op het plan voor een ecologische woongemeenschap. Ondertussen brachten ze mensen uit het hele land bij elkaar die ook enthousiast zijn over het zelfbouwproject.

Aan animo geen gebrek, maar een goed stuk bouwgrond - minimaal 1 ha - lag niet voor het oprapen. Ad noemt het dan ook "heel bijzonder" dat hij op een bijeenkomst van woningcorporaties de burgemeester van Boekel ontmoette. Ad: "Die zei meteen: 'Wij hebben wel een locatie.' De gemeente raakte een stuk bouwgrond maar niet kwijt en gaf ons een tijdelijke vergunning. Zo konden we alvast op het terrein wonen. Ondertussen zetten we alles op alles om met subsidies, hypotheek en *crowdfunding* een bedrag van 7,8 miljoen euro te verzamelen voor de aankoop en de bouw."

En met succes. “De funderingen van de eerste woningen zijn gelegd,” vertelt Ad. “Tegen het eind van het jaar verwachten we dat alle woningen er staan.” De bewoners van het ecodorp nemen zo zelf de regie over wonen, (mantel)zorg, voedselvoorziening en het opwekken van energie. Het ontbrekende puzzelstukje? Een buurthuis.

Sustainabale development goals

De ecodorpers willen graag een ontmoetingsplek in het hart van de woongemeenschap. Een plek voor iedereen uit Boekel – en ver daarbuiten – die wil leren over en werken aan praktische oplossingen voor de *sustainable development goals*. Een plek waar duurzame initiatieven en ondernemers zich vestigen. Als het aan Ad ligt komt er ook een Fablab, waar buurtkinderen met 3D-printers experimenteren.

De moeilijkheid? Ad: “Een nieuw buurthuis kost zo een miljoen. Over het bouwen, beheren en exploiteren van een buurthuis hadden we weinig kennis in huis.” Het buurthuis stond nog in de kinderschoenen toen Ad stuitte op de aankondiging van het LSA-programma WijkBV. De ondernemende bewonersgroepen die meedoen aan het WijkBV versterken met steun van LSA hun economische machtspositie in de wijk. Een belangrijk kenmerk van een WijkBV is dat diensten, publieke middelen en gebouwen zoals een buurthuis in handen zijn van bewonerscollectieven.

Business case voor buurthuis

Ad en de andere ecodorpers vestigen nu de aandacht op ontwerp, financiering en bouw van een buurthuis.

Een proces waarbij de coaching en kennis uit het programma WijkBV goed van pas komen. “We spelen met allerlei vragen,” vertelt Ad. “Wat willen we allemaal gaan realiseren? Wat is onze doelgroep? Wat worden onze producten? En hoe gaan we daar een business case van maken?”

“LSA kent ook veel meer inspirerende projecten dan wij,” vervolgt Ad. “Zo gingen we vanuit Boekel met een bus vol ecodorpers naar Rotterdam om daar te leren van bewonersinitiatieven. We kregen die dag van vijf andere actieve bewoners antwoord op allerlei vragen: wat voor een organisatiestructuur werkt goed? Hoe zorg je voor voldoende inkomsten? Op welke subsidies en geldstromen, fondsen kun je aanspraak maken? Hoe laat je impact zien aan de gemeente?”

Leren van andere actieve bewoners

“We steken veel op van de ervaring van andere bewonersgroepen. Daardoor kunnen we valkuilen vermijden waar zij al in gestapt zijn. Ja, we pikken een beetje uit de krenten in de pap,” zegt Ad met een lach. “Het werkt ook de andere kant op. Wij kunnen nu ook onze kennis gaan doorgeven aan andere bewoners.”

“Wij kunnen nu ook onze kennis gaan doorgeven aan andere bewoners.”

Ondernemende bewoners groeien door

Zo'n tien jaar geleden trok de Engelse beweging van *community enterprises* onze aandacht. De bewoners van deze enterprises werkten op eigen kracht aan inclusieve, veilige en financieel gezonde buurten. De ondernemende bewonersinitiatieven groeiden met steun van de Engelse loterij en andere fondsen enorm. Die partijen stelden startkapitaal beschikbaar en leverden een infrastructuur voor kennis en expertise. Overheden faciliteerden de overdracht van vastgoed en publieke taken.

We zagen in Nederland ook de kracht van ondernemende bewonersgroepen. Daarom haalden we het idee van *community enterprises* naar Nederland, met steun van de Nationale Postcode Loterij. Het uiteindelijke doel? Bewonersinitiatieven meer zelfstandig laten opereren, zodat ze minder hoeven te leunen op (onzekere) subsidies, meer eigenaarschap creëren en zo meer invloed hebben op de wijk en hun eigen leefomgeving.

BewonersBedrijven uit de kinderschoenen

Inmiddels – we schrijven 2020 – hebben BewonersBedrijven in Nederland echt voet aan de grond. We voerden daarom een groot onderzoek onder BewonersBedrijven in Nederland. De 19 BewonersBedrijven die deelnamen aan het onderzoek draaien samen een omzet van 3.5 miljoen euro.

Opvallend is dat nog geen tiende van die inkomsten uit fondsen en subsidies komt. Inkomsten komen bijvoorbeeld uit het leveren van diensten aan gemeente en verhuur. Veel opdrachten hebben een gemeenschappelijk doel, bijvoorbeeld dat mensen uit de wijk met afstand tot de arbeidsmarkt weer aan de slag kunnen. Het lukt BewonersBedrijven bovendien steeds vaker om winst te maken, al is dat geen doel op zich. Ze steken opbrengsten bijvoorbeeld in projecten in de wijk, zoals nieuwe leesboeken voor scholen, huiswerkbegeleiding in combinatie met sport of culturele activiteiten voor kinderen en ouderen.

👉 Lees het hele LSA-onderzoek naar *BewonersBedrijven in Nederland* op onze website www.lsabewoners.nl/ondernemen/onderzoek-bewonersbedrijven/

Het bezit of de exploitatie van vastgoed is voor veel BewonersBedrijven essentieel.

Toekomst BewonersBedrijven en sociale ondernemingen

Tijdens LSA-bijeenkomsten over de toekomst van BewonersBedrijven werd duidelijk dat er meer maatschappelijke en wettelijke ruimte nodig is voor BewonersBedrijven.

Samen met actieve bewoners, maatschappelijke organisaties, fondsen en andere financiers hebben we gedurende het jaar een agenda gemaakt voor BewonersBedrijven in Nederland. Zo bouwden we met de hele betrokken sector een concreet toekomstprogramma.

Zo stelden we vast dat BewonersBedrijven die net 'uit het ei komen' financiering nodig hebben. In een latere fase zijn ze gebaat bij ondernemersvaardigheden die ze kunnen opdoen van ervaren bewoners. Die hebben na jaren bikkelen een berg ervaring met zaken zoals een pand aankopen, een bredere contacten- en klantenkring opbouwen en een stevig financieel plaatje maken.

Recht op overname vastgoed

Het bezit of de exploitatie van vastgoed is voor veel BewonersBedrijven essentieel. Voor bewoners – geen marktpartij! – is het behoorlijk moeilijk de hand te leggen op maatschappelijk vastgoed als de gemeente het in de verkoop doet. Een bezoeker van een LSA-bijeenkomst over de toekomst van BewonersBedrijven omschreef goed waarom dat wringt: "De gemeente gebruikt belastinggeld voor de aankoop, de exploitatie en het onderhoud van

vastgoed. Nu is de markt goed en doen gemeentes vastgoed van de hand aan de partij die het best betaalt. Dat voelt niet rechtvaardig en niet sociaal. Maatschappelijk vastgoed wordt zo weg gerukt uit de gemeenschap, die juist zo'n behoefte heeft aan plaatsen waar mensen elkaar kunnen ontmoeten." We vinden dat bewonersinitiatieven met een goed plan altijd de eerste kandidaat voor overname van vastgoed moet kunnen zijn. Daarom blijven we ons hard maken voor het recht op overname.

Impact laten zien moet makkelijker

Een andere conclusie uit het toekomstprogramma: het meten en laten zien van impact is voor veel BewonersBedrijven een behoorlijke opgave omdat het tijdrovend en moeilijk is. Daarom gaan we met Social Enterprise praktisch gereedschap ontwikkelen waarmee het makkelijker wordt om impact van sociale ondernemingen in kaart te brengen. Het is belangrijk dat actieve bewoners met zo'n tool ook aan buurtbewoners, vrijwilligers en andere partners kunnen laten zien wat ze gezamenlijk bereikt hebben.

't LUUKSKE: BEWONERS WORDEN AANDEELHOUDERS

Bewoners van Wellerlooi kochten ledencertificaten en werden daarmee aandeelhouder van BewonersBedrijf 't Luukske.

Er werd ruim 25.000 euro opgehaald en misschien nog wel belangrijker: de betrokkenheid van bewoners bij het project groeide enorm. Een gedeelte van het geld werd gebruikt voor de bouw van een nieuwe sporthal. Daar kunnen nu scholen, sportverenigingen en scoutingclubs terecht en de hal wordt ook verhuurd als groepsaccommodatie. Een slimme constructie waarmee geldstromen van buiten het dorp ingezet worden om voorzieningen van de lokale gemeenschap in stand te houden. Het draait inmiddels zo goed dat de bewoners(aandeelhouders) terugbetaald kunnen worden.

Weerbare wijken

Er is noodzaak om te investeren het weerbaarder maken van sommige wijken in Nederland. Wijken die met stevige leefbaarheidsproblemen kampen. Voor weerbare wijken met krachtige bewoners zoeken we naar aanpakken en benaderingen die rechtdoen aan de zorgen, maar vooral aan het enorme potentieel van deze wijken en haar bewoners. We richtten de blik op het buitenland om meer inzichten op te doen voor Nederlandse wijken.

Wijkaanpakken wereldwijd

Samen met veel bewoners, gemeenten en professionals startten we het jaar met een stevige set uitgangspunten over weerbare wijken en een wendbare overheid. Met die basis in ons hoofd namen we wijkaanpakken over de wereld onder de loep. Wat kunnen we leren van de aanpak in Toronto, waar verduurzaming en *community building* hand in hand gaan? Wat steken we op van Brazilië, waar stedelijke ontwikkelingsstrategie juridisch is vastgelegd in het Statuut van de Stad? En hoe bouwen we aan meer lokale welvaart, zoals bijvoorbeeld in het Britse Preston gebeurt met de *community wealth building*-benadering?

Sterke buurtbewoners

De wijk is nog steeds bij uitstek de schaal om te werken aan weerbaarheid. Dat betekent dat buurtbewoners de kracht en middelen hebben om het hoofd te bieden aan ontwikkelingen die de leefbaarheid kunnen verslechteren. Dat je het met elkaar kunt opvangen. Dat betekent dat de wijk genoeg onderlinge verbanden en andere 'assets' heeft om samen sterk te staan en dat er voldoende geldstromen in een wijk zijn om economisch sterk te zijn.

Nieuwe lokale aanpakken in Nederland

Deze inzichten hebben we gebundeld en beschreven. We maakten ook een praktische vertaalslag naar de Nederlandse context. In een aantal wijken leverden we een bijdrage aan het ontwerpen van nieuwe lokale aanpakken. In het aardbevingsgebied in Groningen richtten we ons op de versterkingsopgave, maar dan die van gemeenschappen zelf. Met studenten ontwikkelden we een interventie voor de aanpak die we in Breda gaan testen. In het Rotterdamse Crooswijk keken we hoe we een groep bewoners in stelling konden brengen om nu eens eindelijk echt mee te praten en beslissen over het wegwerken van leefbaarheidsproblemen. Zo bouwden we dit jaar een sterke basis om de komende jaren te blijven werken aan de leefbaarheid van onze wijken.

Voor weerbare wijken met krachtige bewoners zoeken we naar aanpakken en benaderingen die rechtdoen aan de zorgen, maar vooral aan het enorme potentieel van deze wijken en haar bewoners.

Focus on what's strong, not what's wrong

Asset Based Community Development zit in het DNA van LSA. We koesteren de overtuiging dat je bouwt aan mooie, sterke wijken door te focussen op wat er wél is – niet door de nadruk te leggen op wat nog ontbreekt.

Dat de ABCD-benadering actieve bewoners de handvaten geeft om in de wijk aan de slag te gaan bleek wel uit de jaarlijkse popeldag. Een dag georganiseerd door actieve bewoners, met onder andere ondersteuning van het LSA. Ook dit jaar kwamen mensen uit het hele land bij elkaar in Utrecht om tijdens 'vraagshops' te leren uit de dagelijkse praktijk van ABCD.

In wijkaanpakken en rondom de energietransitie zetten bewoners in op community building. Investeren in ABCD als specifieke vorm van community building zorgt voor een stevige fundering voor een verbonden en veerkrachtige wijk. Daar is de laatste tien jaar te weinig aandacht voor geweest. Aandacht in wijken gaat vooral naar het individu en wat het collectief ook voor het individu kan betekenen is daarbij uit het oog verloren.

ABCD-beweging in Nederland

Het is tijd om de ABCD-beweging in Nederland groter te maken. De animo is niet alleen groot bij actieve bewoners en andere mensen die (al) in de wijken werken met ABCD-aanpak. Ook gemeenten, welzijnsorganisaties en fondsen kloppen de laatste

jaren steeds vaker bij ons aan. Soms om de benadering voorzichtig te verkennen of om hem enthousiast te omarmen.

Om het momentum voor ABCD vast te houden en er op door te bouwen zijn meer mensen nodig die kunnen trainen in ABCD zodat meer mensen als *community builder* aan de slag kunnen gaan. We hebben dit jaar de eerste grote stappen gezet, te beginnen met de lancering van de ABCD academie. Geen statig gebouw met collegezalen, maar een levendig netwerk van mensen die ABCD doorleven en de beweging verder kunnen helpen. De eerste ABCD-enthousiastelingen kwamen al samen om te onderzoeken hoe zij vanuit hun kwaliteiten een bijdrage kunnen leveren aan de academie. Een mooi startsein!

Je bouwt aan mooie, sterke wijken door te focussen op wat er wél is.

“Je krijgt veel meer gedaan als mensen hun talenten benutten.”

“IK HOEF DE KAR NIET MEER TE TREKKEN”

“Mensen voelen zich gehoord en gezien. Daarin schuilt de kracht van de ABCD-benadering,” zegt Liesbeth Roks, al dertien jaar voorzitter van de bewonerscommissie Middellaan in de wijk Schorsmolen in Breda. Ze ondervond aan den lijve dat de aanpak werkt. “Je krijgt veel meer gedaan als mensen hun talenten benutten.”

Nog maar een jaar geleden overwoog Liesbeth om de handdoek in de ring te gooien. Liesbeth organiseerde regelmatig bijeenkomsten waarbij bewoners ideeën voor de buurt konden aandragen, maar de opkomst was vaak bedroevend laag of de voorstellen kwamen niet van de grond. Liesbeth: “Mensen hebben veel ideeën, maar ze uitvoeren is een ander verhaal.” Steeds meer commissieleden gooiden het bijltje erbij neer. En de mensen die bleven hadden begeleiding nodig. Regelmatig had ze het idee dat ze de kar in haar eentje trok. Haar frustratie groeide.

Iedere bewoner draagt bij

Totdat de Middellaan door het LSA werd geselecteerd voor een tweejarige ondersteuning. Coach Birgit Oelkers bracht bij Liesbeth de ABCD-benadering onder de aandacht. Liesbeth: “Ik ben door de methode anders gaan denken. Voorheen nam ik voor veel te veel zaken de verantwoordelijkheid. De ABCD-aanpak leert je inzien dat iedere bewoner iets kan bijdragen – of je nu laaggeletterd of gehandicapt bent, of een compleet andere culturele achtergrond hebt. Veel zorginstellingen pampere

te veel: u vraagt, wij draaien. Maar je krijgt veel meer gedaan als mensen hun talenten benutten. Dan merken ze al snel dat hun bijdrage niet alleen ten goede komt aan de gemeenschap maar ook goed is voor henzelf. Ze treden uit de anonimiteit en krijgen erkenning voor hun kracht. Iedereen krijgt daar energie van. Ik ook. Waar mogelijk ondersteun ik de initiatieven van de bewoners, maar ik trek de kar niet meer.”

Liftkoffie

‘Liftkoffie’ is een van de projecten die Liesbeth volgens de ABCD-benadering heeft opgezet. Elke woensdagmiddag zit ze achter een tafel met koffie en thee bij de lift van de flat aan de Middellaan, waar ze zelf ook woont. Mensen die ze anders nooit sprak, knopen nu een praatje aan. En Liesbeth krijgt steeds meer inzicht in wat haar buuren kunnen. Steeds vaker delen ze ook hun ideeën, die Liesbeth op grote wolkjes zet en naast de tafel ophangt, zodat anderen er ook kennis van kunnen nemen en aan kunnen haken.

Het liftkoffie-project is pas een jaar oud, maar het resultaat mag er wezen. De bewoners van de Middellaan hebben inmiddels al een zomerbarbecue en een grootscheepse schoonmaak georganiseerd. Een bewoner heeft Surinaams voor zijn buuren gekookt; mensen spreken eerder af in het dorps huis. En het bankje in het groen, dat op het wensenlijstje stond? Dat heeft de gemeente aan de Middellaan geschonken.

Hoe buurtverbinders, warme huiskamers en ontmoetingsplekken eenzaamheid verminderen

Eenzaamheid in de buurt is een heel groot onderwerp – ga er maar aan staan! Toch doen bewonersinitiatieven het. Ze vinden het belangrijk dat iedereen zich thuis voelt in de wijk. In het LSA-programma Betrokken Buurten krijgen bewonersinitiatieven de kans om eenzaamheid te verminderen en sociale netwerken in de buurt te versterken.

Actieve bewoners hebben veel ideeën en kennis in huis over het versterken van sociale netwerken in de buurt. Het kan zomaar beginnen met samen een bakkie doen bij de lift. Levendige ontmoetingsplekken zorgen ervoor dat ouderen er weer helemaal bij horen. Ook voor jongeren zijn warme huiskamers een plek om nieuwe netwerken op te bouwen. Soms stellen bewoners hun eigen huis open voor gesprekken over de toekomst van het dorp. Zo versterken ze tegelijkertijd onderling contact. We zien ook dat bewoners zich inzetten als buurtverbinders en de straat op gaan om meer mensen te ontmoeten.

Betrokken Buurten

Het verminderen van eenzaamheid staat bij actieve bewoners hoog op de agenda. Ze worstelen met vragen als: wat is eenzaamheid en hoe kunnen we het herkennen? Hoe zorgen we dat een fijne ontmoeting ook leidt tot een blijvende band? Hoe betrekken we meer buurtbewoners bij ons initiatief?

Om met die vragen aan de slag te gaan, ontwikkelde LSA het programma Betrokken Buurten. We steunden het afgelopen jaar zes buurtinitiatieven die zich inzetten voor sterke, sociale netwerken, persoonlijke contact en ontmoeting in de buurt. Zo vinden ze nieuwe manieren om met eenzaamheid in de omgeving om te gaan.

Samen kracht en kennis opdoen

Met kennisbijeenkomsten, coaching en ervaring van de zes bewonersinitiatieven, deden initiatiefnemers nieuwe kracht en kennis op. De bewonersgroepen die meedoen aan Betrokken Buurten leren dus van elkaar, door praktijkkennis met elkaar te delen in een community of practice die we al een aantal keer hebben georganiseerd. We schakelden ook specialisten in die kennis delen met de actieve bewoners, bijvoorbeeld tijdens de LSA-bijeenkomsten die telkens over een ander aspect van eenzaamheid in de wijk gaan.

EEN SCHAT AAN KENNIS (DIE WE GRAAG DELEN)

Tijdens het project Betrokken Buurten hebben we het afgelopen jaar veel geleerd over manieren waarop bewonersinitiatieven eenzaamheid kunnen verminderen. We zijn al begonnen die kennis om te smeden tot een toolkit die helemaal is toegespitst op actieve bewoners.

In de toolkit staan (praktische!) antwoorden op vragen als: hoe kun je het gesprek aangaan over eenzaamheid? Hoe bouw je een hechte gemeenschap? Wat is de rol van een bewonersinitiatief in een lokale coalitie? Door de kennis open en met iedereen te delen, kunnen nog meer actieve bewoners hun steentje bijdragen aan betrokken buurten.

📍 Houd www.isabewoners.nl/zorg in de gaten

ONLINE VERBINDEN

We startten een Facebook groep: Betrokken Buurten Tegen Eenzaamheid. Een online community voor mensen die met liefde werken aan sterke, sociale netwerken in de wijk.

In de Facebookgroep laten bewonersinitiatieven uit het hele land zien wat ze in hun buurt doen om mensen met elkaar in contact te brengen – aan inspiratie geen gebrek! Het is ook een plek om vragen te stellen, tips te vragen of kennis en ervaring te delen met andere actieve bewoners.

📍 Word ook lid op www.facebook.com/groups/betrokkenbuurten

Het werk van bewonersinitiatieven raakt aan de kern van welzijn en maatschappelijke ondersteuning.

Nieuwe samenwerking sociaal domein

De tijd van “de overheid regelt het voor u” is voorbij. Dat is zeker niet alleen voor de oudere generaties flink wennen. Actieve bewoners en lokale adviesraden sociaal domein (ASD) zien dat meer verantwoordelijkheden rondom zorg en welzijn bij mensen zelf worden neergelegd. Steeds meer bewonersinitiatieven houden zich bezig met deze vragen. LSA organiseerde met de koepel van adviesraden sociaal domein bijeenkomsten in Nijmegen, Tolbert, Alkmaar en Helmond om te ontdekken wat bewoners en ASD voor elkaar kunnen betekenen.

Voeling met maatschappij

Het werk van bewonersinitiatieven raakt aan de kern van welzijn en maatschappelijke ondersteuning – en dat zijn terreinen waarover de adviesraad sociaal domein de gemeenteraad adviseert. Daarom is voeling met wat er leeft in de maatschappij belangrijk. Behalve contact met patiënten- en cliëntenorganisaties, krijgen ze graag input

van bewonersinitiatieven. Bewoners runnen een dagopvang voor ouderen, leren jongeren een ambacht in een werkplaats of vormen met een kinderboerderij een sociaal trefpunt in de buurt.

Buurtvervoer en beleid

Samenwerken kan op allerlei manieren. Sommige adviesraden organiseren bijeenkomsten over bijvoorbeeld vervoer en mobiliteit. Bewonersorganisaties zijn dan een logische partij, bijvoorbeeld omdat ze zelf buurtvervoer organiseren en bovendien wijken en buurtbewoners goed kennen.

Andersom kunnen bewonersinitiatieven met vragen over beleid of als ze ergens tegenaan lopen ook aankloppen bij de ASD. Zo helpen deze twee spelers in het sociale domein elkaar verder op weg.

SCHAKELWIJKEN IN LEIDEN, AMSTERDAM EN ROTTERDAM

Bewonerscollectieven maken zich hard voor een eerlijke en sociale energietransitie. Samen met diverse betrokkenen onderzoeken ze inclusieve oplossingen die bijdragen aan een aardgasvrije wijk.

Vanuit de participatiecoalitie startte LSA dit jaar het programma SchakelWijken met drie bewonersgroepen uit Leiden, Rotterdam en Amsterdam. Wat zijn de plannen van deze groepen en wat zien ze als hun grootste uitdaging?

In een stadswijk in **Leiden** vechten bewoners tegen een dreigende tweedeling tussen rijke, energiezuinige, zelfvoorzienende buurten tegenover arme buurten die hoge kosten houden en afhankelijk blijven van dure leveranciers.

Amsterdammers claimen de Sloterpas als energiebron. Een van de belangrijkste vragen: hoe komen de opbrengsten van een collectief warmtesysteem ook echt terecht bij de omwonenden, óók als ze zelf geen geld hebben om er in te stoppen?

Ondertussen wordt in **Rotterdam** hard gewerkt om buurtbewoners te betrekken bij de energietransitie. Zo komt er een collectief zonnedak op basisscholen te liggen. Alle buurtbewoners kunnen meedoen omdat de panelen te huur zijn mét voordeel op de energierekening.

Sociale en eerlijke energietransitie met bewoners

Hoe brengen we een bewonersgedreven energietransitie in de praktijk? Bewonerscollectieven kennen de eigen buurt goed en zien waar kansen liggen voor een leefbare buurt. Door te bouwen op lokale kennis van bewoners, kan de energietransitie een hefboom zijn voor sociale wijkontwikkeling.

We spraken met veel actieve bewoners die duurzame ambities hebben voor hun complexe stadswijk. Zij staan voor een grote uitdaging: hoe zorgen we ervoor dat de energietransitie sociaal én eerlijk wordt? Écht voor iedereen – kleine beurs of niet? Vier ambities kwamen uit de gesprekken voort, deze zullen centraal staan in de ondersteuning die het LSA geeft in het programma SchakelWijken;

- **Oplossingen vanuit de gemeenschap**
Aansluiten bij de thema's die spelen in de wijk zorgt voor een groter draagvlak en succes van de energietransitie. We zoeken naar de capaciteiten in de wijk. We spelen in op de kansen voor de wijk en diverse doelgroepen.
- **Sterke bewonerspositie in de energietransitie**
Energietransitie is samenwerken. We versterken de bewonerspositie in de energietransitie en bouwen aan een constructieve samenwerking tussen diverse betrokkenen zoals gemeente, en marktpartijen.
- **Uitwerken van een sociaal wijkenergieplan**
Vanuit de samenwerking en de thema's in de wijk ontwikkelen we trajecten die bijdragen aan een sociaal wijkenergieplan met inclusieve oplossingen.
- **Experimenteren met inclusieve oplossingen**
Een sociaal wijkenergieplan heeft aandacht voor een collectieve en inclusieve aanpak. We ontwikkelen met bewoners en diverse partners voorbeelden van inclusieve financierings- en uitvoeringsmodellen voor complexe stadswijken waar alle bewoners aan mee kunnen doen.

COMMUNITY BEWONERS & ENERGIETRANSITIE

LSA ondersteunt uiteindelijk in totaal tien bewonersgroepen in hun rol binnen de energietransitie van de wijk. Daar gaan we zeker een hoop van opsteken. De kennis die we opdoen, delen we open en met iedereen. Zo ontstaat een community met ervaringen en kennis over de positie en kracht van bewonersgroepen in de energietransitie.

📍 Word ook lid op www.lsabewoners.nl/energie/community

Bewonerscollectieven kennen de eigen buurt goed en zien waar kansen liggen voor een leefbare buurt.

LSA werkt samen in participatiecoalitie

LSA werkt sinds dit jaar in de participatiecoalitie samen met vier andere maatschappelijke organisaties die zich inzetten om 150 Nederlandse wijken te helpen aan stappen richting een wijkenergieplan.

In dit netwerk deelt LSA kennis over sociale vraagstukken en bewonersbetrokkenheid en -participatie. Tegelijkertijd borduren we voort op de expertise van andere organisaties in de coalitie. Als bewoners bij het oprichten van een energiecoöperatie tegen juridische vragen aanlopen of worstelen met technische vragen – kan een warmtenet in onze wijk ook? – kloppen we aan bij organisaties uit dat netwerk. Zo staan we samen sterk. Samen, dat is met de Natuur en Milieu Federaties, Energie Samen, HIER en Buurkracht.

Gebiedsontwikkeling van onderop

De invoering van de Omgevingswet komt eraan: vanaf 2021 regelt die wet de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. De wet heeft veel gevolgen voor de samenleving en voor bewonersgroepen in het bijzonder. LSA werkte daarom dit jaar met de achterban aan goede voorbereiding én voorwaarden, zodat deze ingrijpende en complexe wijziging van de wet zo positief mogelijk uitpakt voor actieve bewoners.

Om kennis te delen, spraken we op veel plekken met bewonersgroepen en gemeenten. Zo waren we bijvoorbeeld te gast in de Tilburgse gemeenteraad, namen we deel aan het plattelandsparlement, spraken we met alle wijk- en dorpsraden uit Breda en met de landelijke vereniging van woonbootbewoners. Ook tijdens ontmoetingen met talloze beleidsmakers en politici stond de Omgevingswet op de agenda.

Tijdens die ontmoetingen deden we veel inzichten op. Die gebruikten we om de wet beter te maken, bijvoorbeeld in gesprekken met mensen die nationale wetgeving zoals de Omgevingswet voorbereiden. We spraken met volksvertegenwoordigers in de Tweede Kamer en deelden onze kritiek en standpunten in vaktijdschriften.

Méér dan technische kennis

Waar kan, nemen bewoners zelf de leiding. Daarom organiseerde LSA met Greenwish en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland een burgermasterclass 'Expeditie Omgevingswet'. Initiatiefnemers vervulden de rol van meester. Ze lieten vertegenwoordigers van overheden, woningcorporaties en de politiek zien wat de Omgevingswet tot doel heeft als het gaat over samenspel tussen mensen.

De boodschap? Participatie laat zich niet afdwingen. Naast een set spelregels – die je met elkaar kunt afspreken – moet je elkaar kennen, weten wat ieders belangen zijn en bereid zijn om naar elkaar te luisteren. Over die 'zachte', onmisbare kant, zegt de Omgevingswet nauwelijks iets, maar bruggen bouwen tussen leefwerelden doe je niet puur met (technische) kennis maar vooral met wederzijds begrip.

*Participatie laat zich niet afdwingen.
Je moet elkaar kennen, weten wat
ieders belangen zijn en bereid zijn
om naar elkaar te luisteren.*

Burgerplanvorming: bewoners nemen initiatief

De traditionele aanpak bij gebiedsontwikkeling betekent in de meeste gevallen dat de overheid, vaak samen met een projectontwikkelaar, het voortouw neemt. Op steeds meer plekken nemen bewoners het initiatief. Kernwaarden zoals het creëren van draagvlak voor de plannen en een gelijkwaardige positie van alle betrokkenen staan daarbij centraal.

Of bewoners nu werken aan het ontwikkelen van een woonwijk, zoals Haveneiland Belcrum in Breda, of aan een overstap naar zonne-energie zoals in Everdingen: er komt veel op je af. Hoe verschaft een bewonersinitiatief zich een positie in zo'n ingewikkeld proces van gebiedsontwikkeling? Negen deelnemers aan de training Burgerplanvorming van KNHM en LSA kennen inmiddels het antwoord.

Strategie voor nieuw pand

In Deventer moest bewonersgroep Villa Voorstad hun pand uit. Daarom focusten ze tijdens de training burgerplanvorming op een strategie voor een nieuwe stek. Ze realiseerden zich dat ze op sympathie van wijkbewoners en de gemeente konden rekenen. Tegelijkertijd vonden ze dat de inbedding binnen de wijkstructuur beter kan. Daardoor weten de initiatiefnemers nu beter waar ze op moeten letten bij het kiezen van een andere plek.

Bewoners pakken leiding

Ook bewonersinitiatief Wetering Verbetering kan er over meepraten. Ze wilden heel graag iets doen aan de overlast en de ervaren onveiligheid rondom het Amsterdamse Feduzzi-pleintje. Door het plein anders in te richten kan het ook een ontmoetingsplek voor de buurt worden, was hun gedachte.

Als gelijkwaardige partner van de gemeente bedachten de Amsterdamse bewoners een ontwerpproces waarin alle partijen - behalve bewoners en de gemeente ook de woningcorporatie en bedrijven rondom het plein - kwijt konden wat zij belangrijk vinden. Het proces en het creëren van draagvlak stonden daarbij centraal. Daarna keurden bewoners zelf het definitieve ontwerp goed. Het is een schoolvoorbeeld van nieuwe vormen van gebiedsontwikkeling, waarbij de rol van de overheid en bewonersinitiatieven verandert.

Kernwaarden zoals het creëren van draagvlak voor de plannen en een gelijkwaardige positie van alle betrokkenen staan centraal.

ONTMOETINGSWERKPLAATS DE JOJO UIT SASSENHEIM

In het trainingstraject burgerplanvorming van KNHM en LSA werkten negen bewonersinitiatieven in het ruimtelijk domein aan een plan om hun positie te versterken.

De deelnemende bewoners kregen concrete handvaten om hun positie ten opzichte van gemeente en andere stakeholders zoals ontwikkelaars en corporaties te versterken. Tijdens de afsluitende avond presenteerden ze hun plannen aan een adviespanel. Voor ontmoetingswerkplaats de JoJo uit Sassenheim werd de avond extra feestelijk: zij gaven de beste presentatie en werden tot winnaar uitgeroepen.

Pitchen voor Impact

Samen met KNHM organiseerde LSA Pitchen voor Impact, een trainingstraject voor actieve bewoners die intensief aan hun bewonersinitiatief willen werken. In vier workshopdagen versterkten zo'n acht bewonersgroepen hun impact, ontwikkelden ze een verdienmodel en namen ze het team en bedrijfsplan onder de loep. De bewoners werkten toe naar een presentatie van hun plannen aan fondsen.

Maatschappelijk vastgoed is onmisbaar

In deze editie van Pitchen voor Impact was extra veel aandacht voor maatschappelijk vastgoed. Voor veel bewonersgroepen is het een droom om een leegstaand pand, oude gymzaal of schoolgebouw aan te kopen of te beheren. Bewonersinitiatieven met vastgoed hebben echt een "gezicht" en een eigen plek zorgt voor meer zekerheid en financiële stabiliteit, bijvoorbeeld doordat bewoners de ruimtes verhuren voor vergaderingen en bijeenkomsten.

Bewonersinitiatieven met vastgoed hebben echt een "gezicht" in de buurt.

Verscholen villa weer in handen van gemeenschap

"Je hoort vast het geharrewar op de achtergrond! Er liggen wat kinderen op de grond te spelen met auto's en treintjes. Doordeweeks komen ouders of opa's en oma's vaak met hun kroost langs," zegt Angelique als ze de telefoon opneemt. Ze is net als actieve bewoners Fenna en Ria vaak te vinden op de kinderboerderij Nieuw Rotsoord, een ontmoetingsplek in Utrecht-Zuid.

Het is er warm en behaaglijk. Buurtbewoners kunnen terecht voor een kleine lunch, een kopje koffie – met €0,75 cent betaalbaar voor mensen met een kleine beurs. Buiten lopen schapen, geiten, kippen en knaagdieren rond. Kinderen die niet op de boerderij te vinden zijn, ravotten in de natuurspeeltuin.

"De oude barakken zijn helemaal op"

Helaas zijn de dertig jaar oude houten barakken waar het ontmoetingscentrum in is gevestigd "echt helemaal op," vertelt beheerder Angelique. Ria: "Het dak zakt door, de vloeren scheuren. De barakken zijn moeilijk te verduurzamen – er ligt niet eens een fundering onder." Van nieuwbouwplannen die ze zelf maakten werd de gemeente "qua financiering niet blij," vertelt Angelique. "De gemeente vond het een te grote investering." Een heel andere oplossing bleek misschien al die tijd al dichtbij te zijn. Op het terrein staat een grote villa waar

Fenna, Angelique en Ria

starters wonen. De corporatie wil gaan verkopen, weet Angelique: “De villa ligt verscholen achter een grote haag en klimop. Veel mensen weten niet eens dat ‘ie er staat. Hoe mooi zou het zijn als dat oude pand door ons weer naar het ‘nu’ gebracht wordt, zodat het vrijkomt voor de buurt? De gemeente vond het een fantastisch idee.”

Focus op vervangende huisvesting

Maar hoe gaan ze die villa betalen? Met die vraag in het hoofd meldden Fenna, Angelique en Ria zich aan voor het trainingstraject Pitchen voor Impact van LSA en KNHM. In een intensief programma werkten zij en zeven andere bewonersgroepen hard om hun impact beter te laten zien en een goed bedrijfsmodel te ontwikkelen. Het sluitstuk van het traject: de bewonersgroepen kregen een podium om hun bedrijfsmodel te pitchen aan maatschappelijke fondsen, gemeentemedewerkers en andere experts. Daardoor leerden ze nieuwe stakeholders kennen, van wie ze meteen feedback kregen.

Tijdens de voorbereidingen op de pitch hadden de Utrechtse bewoners “de grootste eye-opener van het traject”. Fenna: “We moesten echt focus aanbrengen. Dat werd vervangende huisvesting. Daar stemmen we nu onze plannen op af. Doordat we in een workshop leerden hoe we een stakeholder-

analyse kunnen maken, lukt het nu ook om te laten zien op hoeveel gebieden we actief zijn en hoeveel mensen we bereiken in Nieuw Rotsoord.” Ria is het daar mee eens. “Er zit nu echt een heldere lijn in ons verhaal. Die visie is onmisbaar als je voor een groep mensen staat om geld binnen te halen.”

Stok achter de deur

Angelique - die al vijftien jaar begaan is met het reilen en zeilen van het ontmoetingscentrum - deed een belangrijke persoonlijke ontdekking: “Ik was eigenlijk zelf de zwakste schakel. Ik heb een contract voor 24 uur, maar besteed vrijwillig nog minstens zo veel uren aan Nieuw Rotsoord. Stel dat ik wegval, of iets anders zou gaan doen, dan laat dat een groot gat achter. Daarom concludeerden we met het bestuur dat er naast mij iemand anders moet komen werken. Op die manier verzekeren we ons van een brede, stevige basis.”

“Op zo’n plek als hier gebeurt van alles – ik kan met gemak drie banen vullen,” vertelt Angelique. “Er is altijd wel een dier ziek of een dakgoot lek. Doordat we tijdens het traject veel opdrachten kregen, moesten we om de tafel en kwam de focus erin. Het programma is voor ons echt een stok achter de deur. De gesprekken met de gemeente komen nu in een stroomversnelling. Ik ben maar wat blij dat we de fundamenten van het bedrijfsplan al hebben gelegd.”

Bewoners aan de slag met Right to Challenge

Het Right to Challenge is het 'recht' waarmee een groep bewoners taken van de gemeente kan overnemen als zij denkt dat het anders, beter, slimmer of goedkoper kan. We zijn daarom veel te vinden in de wijken waar bewoners en ambtenaren het Right to Challenge al in de praktijk brengen. Zij geven hun kennis en ervaringen tijdens LSA-bijeenkomsten weer door aan anderen die graag met Right to Challenge aan de slag willen.

Bewoners lossen parkeerprobleem op

Tijdens een van de bijeenkomsten waren we in Arnhem. In het Spijkerkwartier vertelden actieve bewoners en medewerkers van gemeente Arnhem hoe ze handen en voeten gaven aan Right to Challenge.

Een van de bewoners, Jan Trooster, kent de buurt nog van de tijd dat raamprostitutie en drugsoverlast voor grote problemen zorgden. Die tijd is voorbij, maar er zijn nu andere uitdagingen. Zo is de wijk een populaire parkeerplek, juist voor mensen die niet in de wijk moeten zijn. Auto's rijden de hele dag rondjes door de buurt om een parkeerplek te vinden. De gemeente maakte een plan met één vergunning voor bewoners en één regeling voor alle bezoekers en ondernemers. Bewoners dachten: dat kan anders en beter!

Jan: "Uiteindelijk hebben we zelf een parkeerplan gemaakt dat past bij de buurt." En het werkt. De parkeerdruk daalt en het plan levert ook nog eens geld op voor de buurt. "We zetten het geld in om extra parkeerplekken in parkeergarages te huren. Misschien is er in de toekomst wel ruimte voor een deelauto-project."

Geld in de wijk

Wijkmanagers Paulien en Noortje hopen dat bewoners steeds meer te zeggen krijgen over de besteding van geld in de wijk. "Als we een project starten waardoor we veel mensen uit de uitkering helpen, komen de opbrengsten daarvan niet terug in ons gebied. Dat is wel onze droom: dat de baten die vrijkomen in de wijk, ook echt terugvloeien naar diezelfde wijk."

De bijeenkomsten organiseerde LSA binnen het programma Democratie in Actie van VNG en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

RIGHT TO CHALLENGE IN WET?!

Ook in Den Haag was veel aandacht voor Right to Challenge en het (al dan niet) wijzigen van de wet om het uitdaagrecht ook daarin vast te leggen.

Daarom was LSA samen met actieve bewoners aanwezig tijdens een rondetafelgesprek. We lieten horen hoe het uitdaagrecht in de praktijk werkt. We pleitten ook voor een wettelijke verankering van het uitdaagrecht.

“Dat is wel onze droom: dat de baten die vrijkomen in de wijk, ook echt terugvloeien naar diezelfde wijk.”

“WE DOEN HET ZELF!”

Een paar jaar geleden waren de bewoners van de Bossche wijk Kruiskamp vooral boos. Problemen die werden aangekaart door buurtbewoners werden niet opgelost. Niet door de gemeente, niet door welzijn, niet door andere instanties. Voor de initiatiefnemers van De Kruiskamp - Ons Buurtje sloeg de boosheid om in nieuwe daadkracht: “Dan doen we het zelf wel!”

Budget voor buurtwerker

In de Kruiskamp is eigenlijk een buurtwerker nodig. Maar dan het liefst iemand uit de wijk, aangestuurd door de wijk. “Het maakt niet uit wie je bent, je telt mee, want je bent er één van de Kruiskamp.” Dat is de challenge: De Kruiskamp - Ons Buurtje wil het budget voor een buurtwerker, dat vooralsnog bij de welzijnsorganisatie ligt, overhevelen naar de bewonersgroep.

Ruimte voor maatschappelijk initiatief

Tijdens de gespreksronde in de Kruiskamp werd de noodzaak en problemen duidelijk, maar lagen er ook openingen. Een motie vanuit de raad vroeg om meer financiële ruimte voor maatschappelijke initiatieven en de gemeente werkte aan een nieuwe inkoopstrategie voor de sociale basisinfrastructuur. In die inkoopstrategie heeft het Right to Challenge ondertussen ook een plek gekregen. Een mooie constructie, want zo kunnen bewoners eerst een paar jaren experimenteren met het overnemen van een taak. Als dat goed gaat, kunnen ze onderdeel worden van die sociale basisstructuur. Hopelijk ook een uitkomst voor De Kruiskamp – Ons Buurtje.

Lokale kracht, landelijke stem

LSA is een samenwerkingsverband van actieve bewoners. We zijn een vereniging én een beweging van onderop met een kleurig palet van bewonersgroepen. Zo sluiten buurthuizen in zelfbeheer, wijkraden, bewonerszorginitiatieven, BewonersBedrijven, coöperaties en andere initiatieven zich bij LSA aan.

Lokale kracht, landelijke stem

Ons ledenaantal blijft groeien, en ook dit jaar werd ons netwerk versterkt met nieuwe bewonersgroepen. In 2019 stonden we sterk met maar liefst tweehonderdvijftig leden - bewonersgroepen door het hele land die horen bij LSA. Alle lokale bewonerskracht klinkt door in een landelijke stem. Met een stevige basis van leden en een grote achterban van 2500 initiatieven, buurtprofessionals en veel organisaties zetten we ons in voor sterke, leefbare buurten waar iedereen aan kan bijdragen.

In 2019 stonden we sterk met maar liefst tweehonderdvijftig leden.

Bij een vereniging hoort ook een bestuur en dat is in het geval van LSA een betrokken groep van zeven mensen. Ze houden de vereniging niet alleen organisatorisch en inhoudelijk op koers. De bestuursleden hebben verschillende achtergronden en expertises in maatschappelijk betrokken organisaties. Door die kennis van de praktijk kunnen ze goed meedenken over het werkprogramma van het LSA, waar teamleden elke dag samen met bewoners de schouders onder zetten. Bestuursleden zijn, net als het team, mensen die door het hele land laten zien waar actieve bewoners voor staan en wat LSA doet.

Kennis delen: open en met iedereen

Om alle deze – veelal lokale - krachten te bundelen werken we steeds meer in communities, op basis van interesses, ervaring en kennis. In 2019 richtten we bijvoorbeeld een community op rondom energietransitie en een community rondom Betrokken Buurten. Dat deden we om alles wat we aan kennis in huis hebben zoveel mogelijk open en met iedereen te delen.

Actieve bewoners werken vaak veel en intensief met elkaar samen. Soms loopt een samenwerking even spaak. Bewonersgroepen kloppen regelmatig bij LSA aan als ze in zo'n situatie zitten en wat hulp kunnen gebruiken. LSA koppelt bewonersgroepen aan experts, zoals de Utrechter Titus Schlatmann. Hij stelt de juiste vragen, neemt irritaties weg en brengt zo wat rust terug.

Grote ambities

De Utrechtse buurtpastor Titus staat regelmatig bewonersinitiatieven bij met een blik van buiten. "Als je echt luistert, blijkt dat veel van de frictie eigenlijk komt doordat bewoners grote ambities hebben en door een zelf opgelegd tempo een hoop druk ervaren," zegt Titus. "Ik ben een paar keer langs geweest bij een groep bewoners die in een crisistemming zat. Ze vertelden me waar ze allemaal mee bezig waren. Na een tijdje zei ik: 'Als ik niet beter wist, zou ik denken dat jullie het werk van wel drie bewonerscomités uitvoeren.' Doordat iemand van buiten eens tegen de bewoners zei hoeveel ballen ze in de lucht hielden, realiseerden ze dat ze te veel van elkaar eisten. Zo kwam er wat rust."

Samen de draad oppakken

Het loopt na één gesprek met een bewonersgroep niet altijd meteen op rolletjes, weet Titus. "Soms betekent dat: even mopperen, en dan weer door. Het kan best eens tijdje niet zo lekker lopen in een bestuur, bijvoorbeeld doordat bepaalde mensen vaak botsen. Als ik even met hen apart praat, zeggen ze: 'ik had een rotmaand, weinig geld, en een van mijn ouders is ziek'. Mensen bevinden zich vaak in een ingewikkelde situatie. Als je dat kunt inzien zonder oordeel – lukt het vaak om een mede-bestuurslid weer anders te gaan zien en samen de draad weer op te pakken."

LEREND NETWERK

Bewonersgroepen kunnen bij LSA terecht als ze wel wat tips of advies kunnen gebruiken.

📧 Ook een vraag? Mail gerust naar info@lsabewoners.nl

Onze samenwerkingspartners

Wil je ook lid worden van LSA bewoners?

Bewonersgroepen die zich inzetten om hun eigen buurt leuker of leefbaarder maken, nodigen we graag uit om lid te worden van LSA: de landelijke vereniging die zich sterk maakt voor actieve bewoners.

We delen kennis, we ontwikkelen projecten, we beïnvloeden beleid, we zorgen voor ontmoeting tussen de geweldige initiatieven in het land. Leden van LSA mogen altijd met twee personen gratis naar onze bijeenkomsten.

 www.isabewoners.nl/wordlid

Maandelijkse nieuwsbrief

Wil je op de hoogte blijven van wat actieve bewoners voor elkaar krijgen en weten hoe ze dat doen? Lees dan de LSA-nieuwsbrief.

- Je ontvangt belangrijk nieuws en updates.
- We zetten kennisartikelen en blogs op een rij.
- We nodigen je uit voor alle bijeenkomsten.

 www.isabewoners.nl/nieuwsbrief

Heb je een vraag? Neem dan contact met ons op:

 We twitteren via [@LSAbewoners](https://twitter.com/LSAbewoners)

 Volg onze pagina op www.facebook.com/lsa.bewoners

 Bellen? Dat mag natuurlijk ook! 030 - 2317511

 We hebben ook een mailadres: info@isabewoners.nl

 Post mag naar **Korte Elisabethstraat 15-17, 3511 JG Utrecht**